

Hej hej! God morgon!
Välkommen hit!

Kielirikasteisen opetuksen kehittäminen Paattisten päiväkodissa

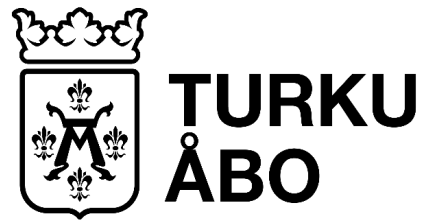
Julkaisu on tuotettu osana Turun kaupungin varhaiskasvatuksen palvelualan toteuttamaa ja Opetushallituksen rahoittamaa *Kielirikasteisen toiminnan kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa* -projektia.

Hej hej! God morgon! Välkommen hit! Kielirikasteisen opetuksen kehittäminen Paattisten päiväkodissa © 2023
by Henrik Hurme is licensed under [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Hej hej! God morgon! Välkommen hit!

Kielirikasteisen opetuksen kehittäminen Paattisten päiväkodissa

Hej hej! God morgon! Välkommen hit! Kielirikasteisen opetuksen kehittäminen Paattisten päiväkodissa

Turun kaupunki

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Paattisten päiväkoti

Päiväkodin johtaja: Marja Kari

Projektipäällikkö: Anne Lehtomäki, Susanne Härmä

Toimittaja: Henrik Hurme

Kansi ja taitto: Henrik Hurme

Teksti: Anne Lehtomäki ja Susanne Härmä

Kuvat: [Pixabay.com](https://pixabay.com), [Canva.com](https://canva.com)

Turku 2023

ISBN 978-952-7503-04-1 (Sähköinen)

Sisällysluettelo – Innehållsförteckning

Esipuhe: <i>Miksi kielirikastetta jo varhaiskasvatuksessa?</i>	6
Palaute – Respons	7
Tervehtiminen – Att hälsa på	9
Värit – Färger	14
Numerot – Siffror	18
Eläimet – Djur	23
Kehonosat – Kroppsdelar	28
Viikonpäivät – Veckodagarna	34
Vuodenajat – Årstiderna	36
Kulkuneuvot – Fordon	40
Esikoulu- ja koulutarvikkeet – Förskol- och skoltillbehör	46
Vaatteet – Kläder	50
Lelut – Leksaker	56
Linkejä ja vinkkejä – Länkar och tips	60
Lähteet – Källor	62

Esipuhe: Miksi kielirikastetta jo varhaiskasvatuksessa?

Kielirikasteen hyödyntäminen osana varhaiskasvatusta tulisi kokemustemme mukaan toteuttaa yksilölliset eroavaisuudet huomioiden. Lapsen on usein helpompi omaksua uusia äänteitä ja sanoja, kun niitä tulee arjessa toistuvasti vastaan. Varhainen altistuminen kielelle on tärkeää kommunikaation ja ajattelun kannalta, ja se on myös positiivisessa yhteydessä kognitiivisten taitojen kehittymiseen (esim. tarkkaavaisuus, kriittinen ajattelu, ongelmanratkaisutaidot, muisti, luovuus) (Juraj 2023).

Lapsilta ja vanhemmilta saadun positiivisen palautteen myötä päätimme jatkaa kielirikastetoimintaa osana päiväkotimme arkea. Toukokuussa 2021 Opetushallituksen valtionavustuksen rahoittamana aloitimme tämän materiaalin työstämisen. Tarkoituksena oli tuottaa materiaali, joka olisi helppo ottaa osaksi arkea, ja jota olisi helppo käyttää, vaikkei ruotsi olisikaan materiaalin käyttäjän vahvin kieli.

Hankkeen tavoitteena oli kielirikasteen säännöllisyys ja suunnitelmallisuus sekä sen laajentaminen 4-vuotiaisiin lapsiin. Aiemmin Paattisilla oli toteutettu kielirikastetta vain

esiopetuksessa ja 5-vuotiaiden lasten kanssa. Laajentaminen nuorempiin lapsiin perustui aiempiin positiivisiin ja innostaviin kokemuksiin. Usein samassa ryhmässä toimivien nuorempien lasten koettiin oppineen ruotsia ohjatuille hetkille osallistuneilta lapsilta. Selkeitä onnistumisia olivat myös kokemukset spontaanin kielitietoisuuden vahvistumisesta sekä lasten ilo oppia uutta.

Kielirikastetta toteutettiin osana varhaiskasvatusta niin erillisillä toimintahetkillä kuin osana arkea. Ruotsin kieleen tutustuttiin erilaisten lasten kielitietoisuutta vahvistavien leikkien, pelien ja harjoituksen avulla, yksilölliset tuen tarpeet ja mielenkiinnonkohteet huomioiden. Ikä sekä yksilölliset taitotasot huomioitiin esimerkiksi varioimalla ohjatun hetken pituutta ja/tai sanaston laajuutta. Tärkeintä kuitenkin oli mielekäs ja lapsia osallistava yhdessä toimiminen – ruotsin harjoittelu yhdessä on kivaa!

Turussa, 17. toukokuuta 2023

Anne ja Susanne

Palaute – Respons

Palautteen antaminen sanaston käsittelyn jälkeen: peukutus tai väripaperipalaute.

Arviointikompassi / sanastokompassi

TUTTU

EN TYKKÄÄ

TYKKÄÄN

TUNTEMATON/

EN TIEDÄ

Väripaperipalaute

Kesto: 5–20 minuuttia

1. Levitetään lattialle lukuisia erivärisiä papereita. Tehtävänä on valita tuokion, tehtävän tai oppimisjakson päätteeksi se väri, joka kuvastaa parhaiten omia tunnelmia opitusta.
2. Oppija miettii vastaukset kysymyksiin:
 - Miltä tuntui tehdä?
 - Mitä mieltä olit näistä hetkistä?
 - Oliko jokin erityisen helppoa? Entä vaikeaa?

Vastauksen mukaan hän valitsee lattialta väripaperin, jonka lähelle hän asettuu. Saman värin voi valita myös muut.

3. Palautteet käydään läpi. Kukin perustelee värivalintansa. Jos osallistujia on paljon, valitaan vapaaehtoisuuden perusteella tai satunnaisesti yhdestä kahteen palautteenantajaa per väri.

Tervehtiminen – Att hälsa på

Aloitetaan kuuntelemalla jotakin ruotsinkielistä laulua, esimerkiksi [Anders Apan – Hej, Godmorgon, Välkommen hit.](#)

Hyvä tietää – Bra att veta

tervehtiä jotakuta = *att hälsa på någon* /hɛl:sa/

tervehdys = hälsning (*en hälsning, hälsningen, hälsningar, hälsningarna*)

Leikki 1 – Lek 1

Istutaan piirissä, kysellään tietääkö missä Ruotsi on? Onko joku käynyt Ruotsissa? Mitä tietää Ruotsista?

Jag heter X, vad heter du?, Jag heter Y, vad heter du?,...,
lapset esittäytyvät sekä kysyvät seuraavalta tämän nimeä.

Leikki 2 – Lek 2

Yksi lapsista on selkä muihin päin. Yksi kerrallaan muut leikkijät koputtavat tätä olkapäälle tervehtien ruotsiksi, esim. *Hej!* tai *God morgon!*. Selkä muihin päin oleva yrittää arvata, kuka selän takana on.

Leikki 3 – Lek 3

Musiikki mukaan, lapset liikkuvat musiikin soidessa. Kun musiikki taukoaa, lapset pysähtyvät ja tervehtivät toisiaan.

Leikki 4 – Leikki 4

Lähdetään matkalle Ruotsiin: tehdään matkaa varten passit, otetaan reput mukaan. Turvatarkastus, leima passiin ja sitten matkaan!

Laulu 1 – Sång 1 : Onnittelulaulu

Ja, må han/hon/hen leva!

Ja, må han/hon/hen leva!

Ja, må han/hon/hen leva uti hundra år!

Javisst ska han/hon/hen leva!

Javisst ska han/hon/hen leva!

Javisst ska han/hon/hen leva uti hundra år!

Hej!
Moi!

Hejsan!
Moikka!

Hur mår du?
Mitä kuuluu?

Jag mår bra, tack!
Kiitos kysymästä, minulle kuuluu hyvää.

Du då?
Entä sinulle?

Bra, tack!
Hyvää, kiitos!

Hej!

Moi!

Jag heter Lila!

Minun nimeni on Lila!

Vad heter du?

Mikä sinun nimesi on?

Hejsan!

Moikka!

Trevligt att träffas!

Hauska tavata!

Jag heter Lola!

Minun nimeni on Lola!

Hur gammal är du?

Kuinka vanha sinä olet?

Jag är sex år gammal.

Minä olen kuusi vuotta vanha.

Hejdå!

Moi moi!

Hej hej! Vi ses!

Heippa! Nähdään taas!

Tack!
Kiitos!

Varsågod!
Ole hyvä!

Tack detsamma!
Kiitos samoin!

Smaklig måltid!
Hyvää ruokahalua!

Förlåt.
Anteeksi.

Jag förlåter dig.
Saat anteeksi.

God morgon!

Hyvää huomenta!

God natt!

Hyvää yötä!

God dag!

Hyvää päivää!

God kväll!

Hyvää iltaa!

Grattis på
födelsedagen!

Hyvää syntymäpäivää!

Grattis!

Onneksi olkoon!

Värit – Färger

Kerrataan edellisen kerran sanastoa. Otetaan mukaan käsinukke, joka ymmärtää vain ruotsia.

Leikki 1 – Lek 1

Leikkiin tarvitaan erivärisiä pahvikortteja, teippiä tai sinitarraa sekä musiikintoistovälineet.

Käydään värit läpi. Laitetaan pahvikortit seinälle eri paikkoihin. Laitetaan musiikki soimaan ja kun musiikki pysähtyy, ohjaaja sanoo jonkun värin ruotsiksi, ja lapset juoksevat sen värisen pahvikortin luokse. Musiikki jälleen soimaan ja sama toistuu!

Leikki 2 – Lek 2

Leikkiin tarvitaan erivärisiä palloja. Heitellään pareittain erivärisiä palloja ja sanotaan ääneen pallon väri aina, kun pallon saa kiinni. Palloja vaihdellaan.

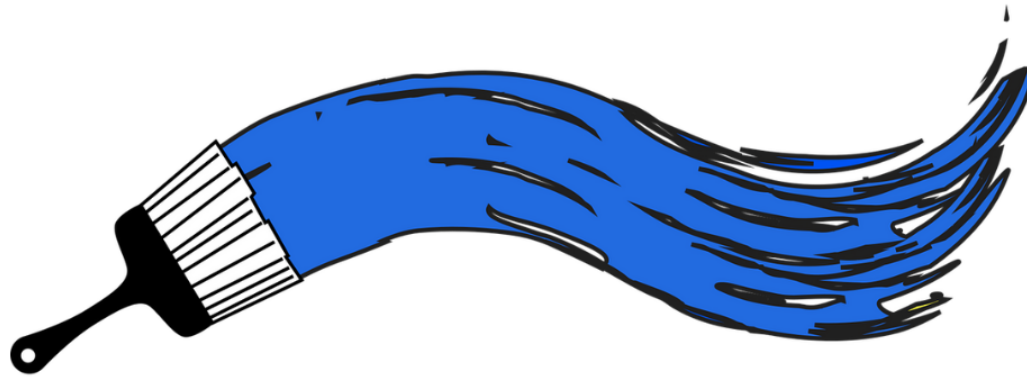
Leikki 3 – Lek 3

Leikkiin tarvitaan erivärisiä ilmapalloja. Huoneessa on erivärisiä ilmapalloja. Lasten tehtävänä on pitää pallot ilmassa. Aina kun koskettaa palloa, sanotaan kyseisen pallon väri ruotsiksi. ⁽¹⁾

Hyvä tietää – Bra att veta

väri = färg (<i>en färg, färgen, färger, färgerna</i>)	/fär:j/
sininen = blå (<i>blå, blått, blå/blåa</i>)	/blo:/
liila = lila	/li:la/
vaaleanpunainen = rosa	/ro:sa/
punainen = röd (<i>röd, rött, röda</i>)	/rø:d/
oranssi = orange	/ʊran:fj/
keltainen = gul (<i>gul, gult, gula</i>)	/gʉ:l/
vihreä = grön (<i>grön, grönt, gröna</i>)	/grø:n/
musta = svart (<i>svart, svart, svarta</i>)	/svart/
valkoinen = vit (<i>vit, vitt, vita</i>)	/vi:t/
harmaa = grå (<i>grå, grått, grå/gråa</i>)	/gro:/
ruskea = brun (<i>brun, brunt, bruna</i>)	/brʉ:n/

blå

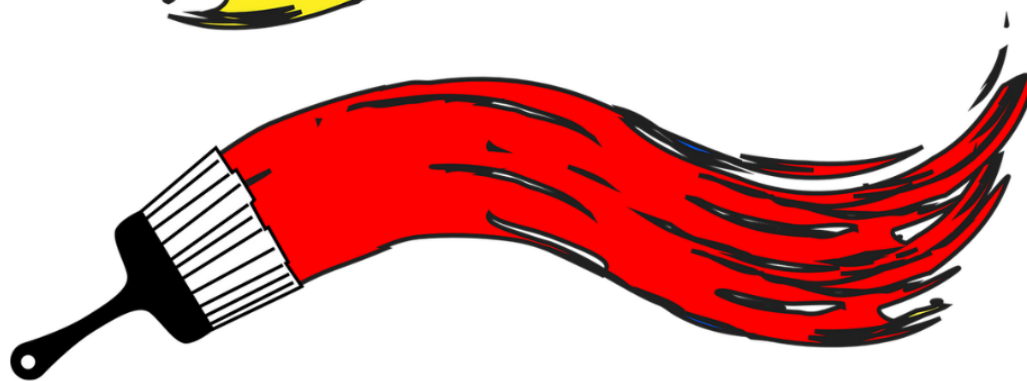
sininen

gul

keltainen

röd

punainen

grön
vihreä

gul
keltainen

orange
oranssi

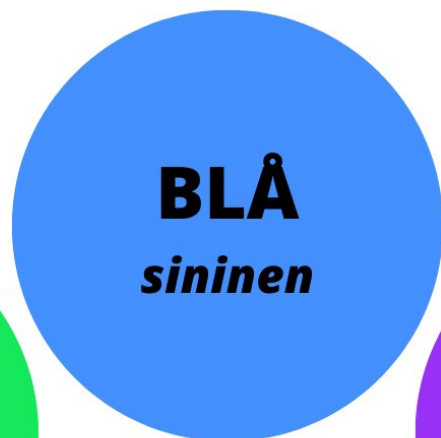
röd
punainen

blå
sininen

lila
liila

rosa
*vaalean-
punainen*

Numerot – Siffror

Käydään läpi edellisen kerran sanastoa piirissä.

Hyvä tietää – Bra att veta

numero = siffra (*en siffra, siffran, siffror, siffrorna*)

Leikki 1 – Lek 1

Istutaan tai seistään piirissä. Lasketaan 1–6 tai 1–10.
Katsotaan kuvista numerot.

Leikki 2 – Lek 2

Ohjaaja sanoo ensin suomeksi esim. kolme, ja lapset nostavat kolme sormeaa ylös. Sitten ohjaaja toistaa saman uudelleen, nyt ruotsiksi: “*tre*”. Leikkiä voi myös varioida siten, että ohjaaja sanoo “*fyra*”, ja lapset taputtavat käsiään neljä kertaa.

Leikki 3 – Lek 3

Ohjaaja sanoo numeron, ja lapset tekevät pareittain/ryhmissä kehoistaan kyseessä olevan numeron.

Leikki 4 – Lek 4

Tähän leikkiin tarvitaan paperisia sieniä ja kori.

Yksi leikkijöistä menee hetkeksi ulos huoneesta. Sillä aikaa muut leikkijät asettavat kaikki paperiset sienet pystyyn. Sienistä yksi valitaan myrkkysieneksi.

Kun sienet ovat valmiina, kutsutaan huoneen ulkopuolella ollut leikkijä sisään toivottamalla “*Välkommen!*” (Tervetuloa!).

Huoneen ulkopuolella ollut leikkijä alkaa poimimaan sieniä ja samalla lasketaan ääneen ruotsiksi kaikki sienet, kunnes leikkijä poimii myrkkysienen – silloin muut pelaajat huudahtavat yhteen ääneen “*Giftsvamp!*” (Myrkkysieni!).⁽²⁾

Leikkiä voi leikkiä myös siten, että paperisten sienien sijaan muut leikkijät ovat ‘sieniä’: yksi leikkijä menee huoneen ulkopuolelle, muut leikkijät menevät kyykkyyyn ja yksi leikkijöistä valitaan myrkkysieneksi. Sienet ‘poimitaan’ koskettamalla kyykyssä olevia leikkijöitä selkään.

ett två tre fyra fem

yksi kaksi kolme neljä viisi

ett två tre fyra fem

yksi

kaksi

kolme

neljä

viisi

sex sju åtta nio tio

6

7

8

9

10

kuusi

kahdeksan

kymmenen

seitsemän

yhdeksän

Leikki 5 – Lek 5

Lapset kävelevät pitkin huonetta. Sovitaan luvuille 1–6 tietyt liikkeet, jotka ohjaaja sanoo vuorotellen tai heittäen noppaa.

Liikkeet voivat olla esimerkiksi:

pyöri ympäri	→	snurra runt
tee yksi X-hyppy	→	gör ett X-hopp
mene kyykkyy	→	sitta på huk
juokse	→	spring
seiso varpaillasi	→	stå på tårna
seiso yhdellä jalalla	→	stå på ett ben
tee yksi kuperkeikka	→	slå en kullerbytta
tee yksi punnerrus	→	gör en armhävning
taputa käsillä	→	klappa händerna
tömistele	→	stampa med fötterna ⁽³⁾

Hyvä tietää – Bra att veta

yksi = ett	/ɛt:/
kaksi = två	/tvo:/
kolme = tre	/tre:/
neljä = fyra	/fy:ra/
viisi = fem	/fɛm/
kuusi = sex	/sɛk:s/
seitsemän = sju	/hɥ:/
kahdeksan = åtta	/ɔt:a/
yhdeksän = nio	/ni:ʊ/
kymmenen = tio	/ti:ʊ/

Eläimet – Djur

Muistellaan edellisiä sanastoja erilaisten leikkien kautta. Katsotaan eläinten kuvia, matkitaan eläinten ääniä.

Leikki 1 – Lek 1

Leikkiin tarvitaan eläinkuvakortteja sekä kassi. Istutaan piirissä, laitetaan ruotsinkielinen laulu soimaan, kuvat kassissa kierto. Musiikki pysähtyy, ja se lapsi, jonka käteen kassi jää, ottaa kassista kuvan, ja sanoo eläimen nimen ruotsiksi.

Leikki 2 – Lek 2

Leikkiin tarvitaan eläinkuvakortteja. Lapset nostavat vuorollaan yhden kuvakortin – kuvaa ei saa näyttää muille – ja esittävät kuvan esittämää eläintä. Muut yrittävät arvata, mikä eläin on kyseessä. Lopuksi näytetään kuvakortti ja katsotaan, mikä kyseinen eläin on vieraalla kielellä. ⁽⁴⁾

Leikki 3 – Lek 3 : *Gömma nyckeln*

Valitaan yksi piilottaja, muut siirtyvät huoneen ulkopuolelle. Piilottaja piilottaa ohjaajan ennalta valitseman pienen esineen, esimerkiksi avaimen (*nyckel*). Muut tulevat sisään, ja kysyvät “*Fågel eller fisk?*” (Lintu vai kala?) tiedustellen piilopaikan korkeutta. Jos esine on piilotettu käsien yläpuolelle, piilottaja vastaa “*fågel*”, jos taas alapuolelle, “*fisk*”.

Lapset alkavat etsiä ja piilottaja ohjaa heitä sanoen “*kallt*” ja/tai “*Det är kallt.*” (kylmää), jos etsijät ovat kaukana piilotetusta esineestä, tai “*varmt*” ja/tai “*Det är varmt*” (kuumaa), kun etsijät ovat lähellä.

Etsijöitä voidaan ohjata myös sanomalla “*varmare*” (~lämpenee), “*kallare*” (~viilenee), “*iskallt*” (jäähylmää) tai “*det bränns*” (polttaa).

Esineen löytänyt saa olla seuraava piilottaja.

Eläimiä voi olla useampia, kuten *katt* (kissa), *hund* (koira) ja *fjäril* (perhonen), ja leikissä voi käyttää apuna kuvakortteja. ⁽⁵⁾

Leikki 4 – Lek 4

Leikissä on neljä eri tasoa/vaihetta, ja jokaisella tasolla on oma tapansa liikkua:

1. kala (en fisk): uintiliike käsillä
2. jänis (en hare): pomppiminen kädet korvina
3. apina (en apa): rintaan takominen
4. ihminen (en människa): pelistä vapautuminen (pelaaja siirtyy sivuun odottamaan)

Leikin alussa kaikki ovat ensimmäisellä tasolla, eli liikkuvat kaloina. Kun kaksi kalaa kohtaavat, he pelaavat kivi-paperi-sakset -peliä, jossa kivi voittaa sakset, paperi voittaa kiven ja sakset voittaa paperin.

K-P-S -peliä pelatessa leikkijät voivat laskea vastustajansa kanssa ääneen "ett-två-tre" sen sijaan että sanoisivat "kivi-paperi-sakset". K-P-S -peliä voidaan myös pelata ruotsiksi: sten-sax-påse (sten=kivi, sax=sakset, påse=pussi/paperi). Voittaja etenee jänikseksi ja pelin hävinnyt pysyy kalana.

Leikissä yritetään siis voittaa K-P-S niin monta kertaa, että pelaaja pääsee eri vaiheiden kautta etenemään ihmiseksi. K-P-S pelataan vain samalla tasolla olevan leikkijän kanssa.

Leikin alussa seinälle kiinnitetään eri eläimien sekä ihmisen kuva. Kussakin kuvassa lukee eläimen nimi sekä ihminen ruotsiksi, ja kuvat on numeroitu eri vaiheiden mukaan.⁽⁶⁾

Leikki 5 – Lek 5

Lapset ovat piirissä. Yksi lapsista on hanhi, "gås", muut ovat ankoja, "and".

Hanhi kävelee lasten selkien takana ja koskettaa vuorollaan jokaista lasta sanoen "and, and, and...". Kun hanhi jonkun piirissä olevan leikkijän kohdalla sanoo "gås", lähtevät molemmat juoksemaan vastakkaisiin suuntiin piiriä ympäri, tavoitteena ehtiä ennen toista takaisin lähtöpaikalle. Se, kumpi ensin ehtii lähtöpaikalle takaisin, saa mennä takaisin piiriin. Toinen jää kiertämään hanhena piiriä.

Eläimiä voi vaihtaa leikin aikana, esim. katt och mus (kissa ja hiiri), hund och katt (koira ja kissa), fågel och fisk (lintu ja kala) jne.⁽⁷⁾

Leikki 6 – Lek 6 : *Vargen kommer!*

Tämä on piirileikki, jossa liikutaan tuolien ympäri ohjaajan antamalla tavalla. Lapset voivat esimerkiksi:

hyppiä kuin kani	→	hoppa som en kanin
hyppiä yhdellä jalalla	→	hoppa på ett ben
juosta kuin hevonen	→	springa som en häst
kävellä takaperin	→	gå baklänges
kävellä kuin karhu	→	gå som en björn
lentää kuin lintu	→	flyga som en fågel
ryömiä	→	krypa, åla
pyöriä	→	snurra runt

Aina kun ohjaaja huudahtaa “*Vargen kommer!*” (Susi tulee!), mennään takaisin istumaan. Sitten liikkuminen jatkuu eri tyylillä.

Ohjaaja antaa ohjeet liikkumiseen ruotsiksi. Ohjaaja myös näyttää liikkumistavan lapsille. Leikkiä voi leikkiä myös niin, että lapset liikkuvat salin tai kentän päästä päähän. ⁽⁸⁾

Hyvä tietää – Bra att veta

eläin = djur (*ett djur, djuret, djur, djuren*) – /djʉ:r/

lemmikkieläin = sällskapsdjur – /sɛl:skɑ:psdjʉ:r/

kotieläin = husdjur – /hʉ:sdjʉ:r/

karhu = björn (*en björn, björnen, björnar, björnarna*) – /bjø:rŋ/

jänis = hare (*en hare, haren, harar, hararna*) – /hɑ:rɛ/

kissa = katt (*en katt, katten, katter, katterna*) – /kat:/

koira = hund (*en hund, hunden, hundar, hundarna*) – /høn:d/

hevonen = häst (*en häst, hästen, hästar, hästarna*) – /hes:t/

lammas = får (*ett får, fåret, får, fåren*) – /fo:r/

possu = gris (*en gris, grisen, grisar, grisarna*) – /gri:s/

kukko = tupp (*en tupp, tuppen, tuppar, tupparna*) – /tøp:/

kana = höna (*en höna, hönan, hönor, hönorna*) – /hø:na/

lehmä = ko (*en ko, kon, kor, korna*) – /ku:/

hare
jänis

björn
karhu

hund
koira

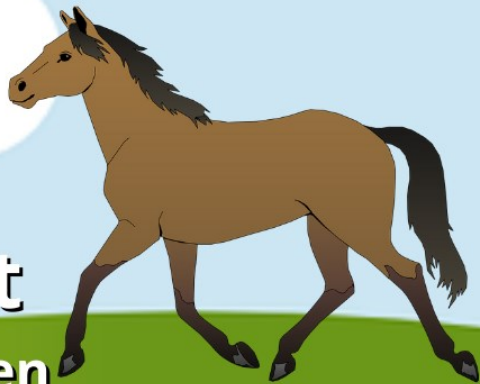
katt
kissa

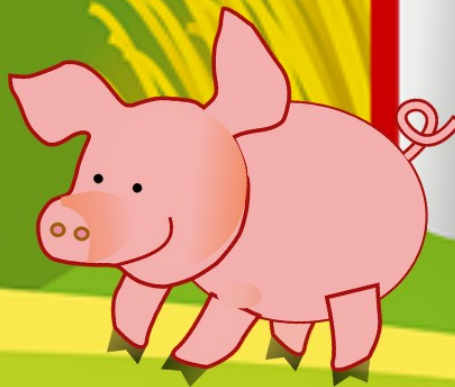
Mjau!

Vov vov!

häst
hevonen

gris
possu

får
lammas

tupp
kukko

höna
kana

ko
lehmä

Kehonosat – Kroppsdelar

Käydään kehonosat läpi piirissä istuen, ja kuvia käyttäen. Lapsilta voi myös kysyä, josko he haluaisivat oppia myös muita kehonosia.

Aloitetaan opettelemalla kehonosat, jotka esiintyvät laulussa "*Huvud, axlar, knä och tå*".

Laulu 1 – Sång 1 : *Huvud, axlar, knä och tå*

Huvud, axlar, knä och tå,

knä och tå.

Huvud, axlar, knä och tå,

knä och tå.

Ögon, öron,

och kinden klappen får.

Huvud, axlar, knä och tå, knä och tå!

Leikki 1 – Lek 1

Lapset lähtevät kävelemään huoneessa musiikin tahdissa. Sitten kun musiikki loppuu, ohjaaja sanoo "*fyra ögon*", jonka jälkeen lapset järjestäytyvät ryhmiin sen mukaan.

Esimerkiksi *fyra ögon, fem fingrar, två knän, fem tår, två axlar, fyra öron, två huvud.*

Leikki 2 – Lek 2

Lapset pareittain, ja yhdistävät kehonosia ohjeiden mukaan. Lapset ehdottavat itse, miten ja mitkä kehonosat yhdistetään.

Leikki 3 – Lek 3

Kulje seinältä toiselle se kehonosa edellä, joka sanotaan, esim. *fot, mage, näsa* (nenä).

öron
korvat

huvud

pää

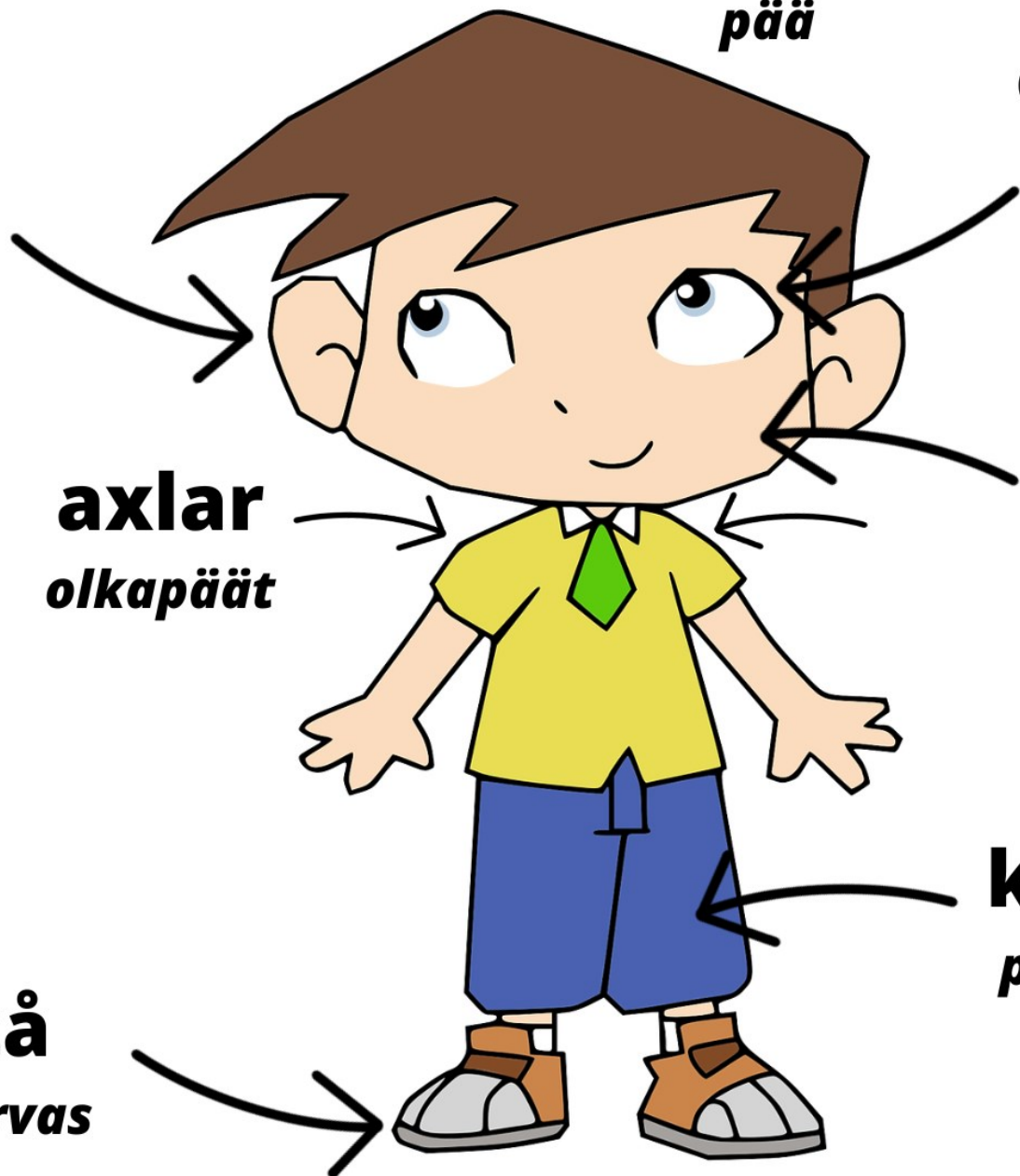
ögon
silmät

axlar
olkapääät

kind
poski

knä
polvi

tå
varvas

Loru 1 – Ramsa 1

Fingrarna många

Armarna långa

Tårna små

Bena två

Magen rar

Här är jag. ⁽⁹⁾

Loru 2 – Ramsa 2

Fötter, ben och kropp

armar, hals och huvudknopp,

det är jag.

Fötter, ben och kropp

armar, hals och huvudknopp,

det är du. ⁽⁹⁾

Loru 3 – Ramsa 3

Händerna små, ögon två.

Fötterna så, lätt på tå.

Håret här, näsan där.

munnen här, öron där. ⁽⁹⁾

Loru 4 – Ramsa 4

I munnen två rader av tänder jag har,

en har jag tappat,, den andra har jag kvar.

Peka på tänderna.

jag borstar dem noga båd morgon och kväll

de gillar ej snask och karamell.

Låtsas borsta tänderna. ⁽⁹⁾

Loru 5 – Ramsa 5

Min näsa den kan fräsa,

mitt öra det kan höra.

Mina ögon dom kan se

och min mun den kan le. ⁽⁹⁾

Loru 6 – Ramsa 6

Händerna små, ögon två.

Fötterna så, lätt på tå.

Håret här, näsan där.

munnen här, öron där.

Mina händer dom kan klappa,

mina händer dom kan vinka,

mina händer dom kan peka

och min kind, den kan dom smeka. ⁽⁹⁾

Hyvä tietää – Bra att veta

kehonosa = kroppsdel (*en kroppsdel, -delen, -delar, -delarna*) –
/kröp:sde:l/

pää = huvud (*ett huvud, huvudet, huvuden, huvudena*) /hæ:vəd/

korva = öra (*ett öra, örat, öron, öronen*) /ø:ra/

silmä = öga (*ett öga, ögat, ögon, ögonen*) /ø:ga/

poski = kind (*en kind, kinden, kinder, kinderna*) /œi:n:d/

olkapää = axel (*en axel, axeln, axlar, axlarna*) /ak:səl/

käsivarsi = arm (*en arm, armen, armar, armarna*) /ar:m/

käsi = hand (*en hand, handen, händer, händerna*) /han:d/

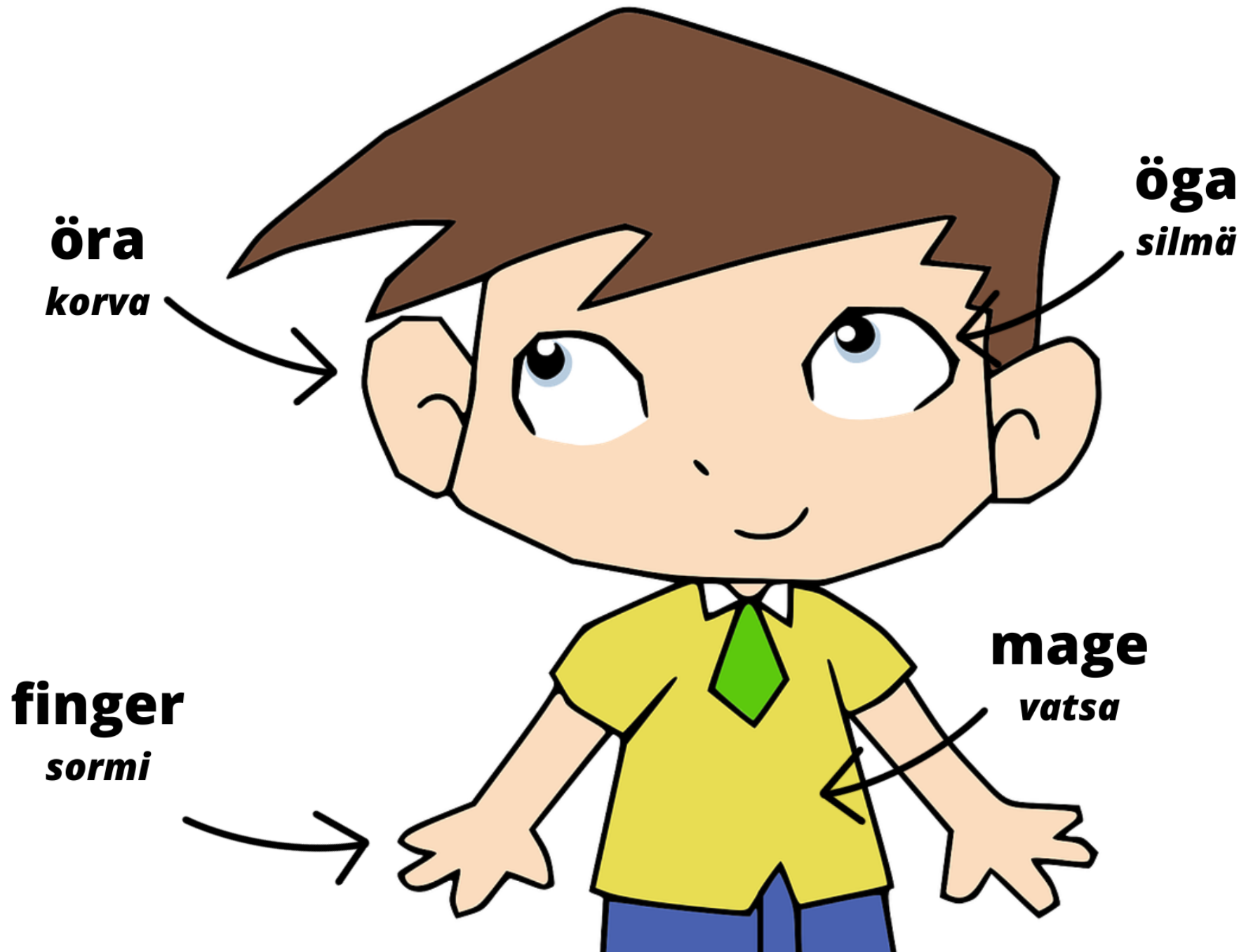
sormi = finger (*ett finger, fingret, fingrar, fingrarna*) /fiŋ:er/

vatsa = mage (*en mage, magen, magar, magarna*) /mɑ:gɛ/

jalka = ben (*ett ben, benet, ben, benen*) /be:n/

polvi = knä (*ett knä, knät, knän, knäna*) /kne:/

varvas = tå (*en tå, tån, tår, tårna*) /to:/

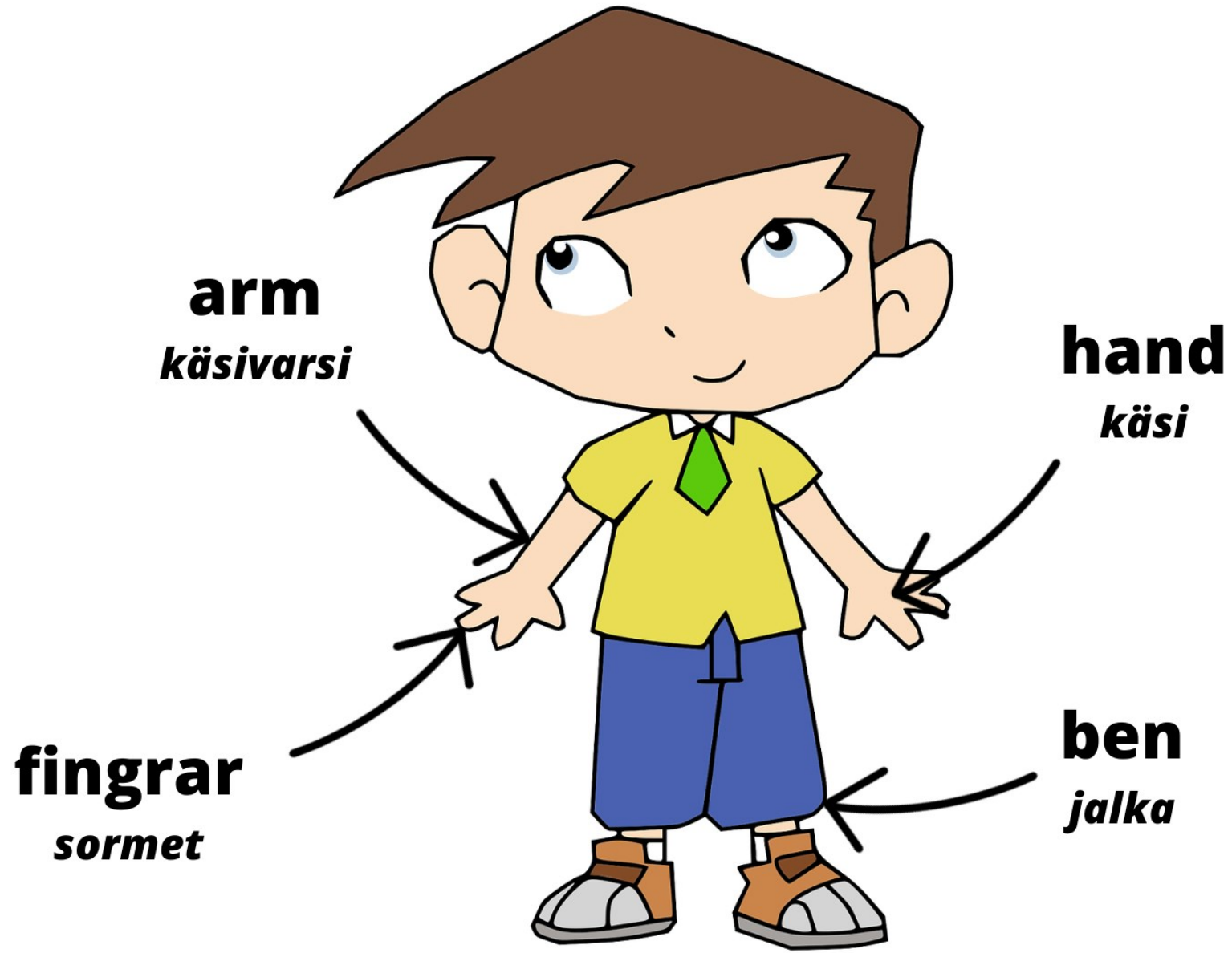

öra
korva

öga
silmä

finger
sormi

mage
vatsa

Viikonpäivät – Veckodagarna

Loru 1 – Ramsa 1

Katsotaan viikonpäiväkuvat, ja yhdistetään liikkeitä sanoihin.

måndag /mɔ:n:da:g/	→	måla /mo:la/
tisdag /ti:sda:g/	→	titta på tv
onsdag /ɔ:n:sda:g/	→	äta ost /ɛ:ta ʊs:t/
torsdag /tu:ʃɔ:da:g/	→	spela tennis
fredag /fre:da:g/	→	spela fotboll /fu:tbɔ:l/
lördag /lø:da:g/	→	löpa /lø:pa/
söndag /sœn:da:g/	→	sova /so:va/

Loru 2 – Ramsa 2

Måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag, lördag, söndag.

Detta är en vecka, veckan har sju dagar.

Detta är en vecka, veckan har sju dagar.

Yllä olevan lorun voi myös laulaa Ukko Nooa sävelmällä:

Måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag, lördag, söndag.

Detta är en vecka, veckan har sju dagar.

Måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag, lördag, söndag.

måndag

maanantai

måla

maalata

tisdag

tiistai

titta på tv

katsoa tv:tä

onsdag

keskiviikko

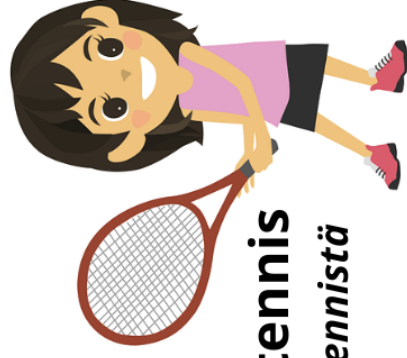

äta ost

syödä juustoa

torsdag

torstai

spela tennis

pelata tennistä

fredag

perjantai

spela fotboll

pelata jalkapalloa

lördag

lauantai

löpa

juosta

sova

nukkua

söndag

sunnuntai

Vuodenajat – Årstiderna

Laulu 1 – Sång 1 : *Nu är det vår*

Nu är det vår

Solen lyser

Solen lyser

Och den är så skönt

Ute i naturen

Vaknar alla djuren

Ingen sover

Ingen sover

Nu när det är vår. ⁽¹⁰⁾

Leikki 1 – Lek 1

Leikitään polttopalloa seuraavasti:

Sovitaan ennalta jokin vuodenaika, joka sanotaan aina ennen jokaista heittoa. Muuten samat säännöt kuin normaalisti.

talvi

Vinter

Vår

kevät

höst

syksy

sommár

kesä

Laulu 2 – Sång 2 : *Titta ut, titta ut en minut!*

Titta ut, titta ut en minut! Titta ut, titta ut en minut!

Vilken årstid är det nu? Kan vi svara, jag och du?

Jo, det är sommar och sol, det är bad i en pool,

myggor och blommor och bin.

Jo, det är sommar och sol, det är bad i en pool,

myggor och blommor och bin.

Titta ut, titta ut en minut! Titta ut, titta ut en minut!

Vilken årstid är det nu? Kan vi svara, jag och du?

Jo, det är höst i vårt land, lite regnigt ibland.

Bladen får jättefin färg.

Jo, det är höst i vårt land, lite regnigt ibland.

Bladen får jättefin färg.

Titta ut, titta ut en minut! Titta ut, titta ut en minut!

Vilken årstid är det nu? Kan vi svara, jag och du?

Jo, det är vinter och snö, det är is på var sjö,

vinden den blåser så kall.

Jo, det är vinter och snö, det är is på var sjö,

vinden den blåser så kall.

Titta ut, titta ut en minut! Titta ut, titta ut en minut!

Vilken årstid är det nu? Kan vi svara, jag och du?

Jo, det är vår, o vad skönt! Det är blommor och grönt.

Fåglarna kommer tillbaks.

Jo, det är vår, o vad skönt! Det är blommor och grönt.

Fåglarna kommer tillbaks.⁽¹¹⁾

vinter = talvi

vår = kevät

höst = syksy

sommar = kesä

Kulkuneuvot – Fordon

kulkuneuvo = fordon (*ett fordon, fordonet, fordon, fordonen*) /fu:du:n/

Kerrataan edellistä sanastoa: piirissä kiertää pallo, joka annetaan kaverille samalla sanoen ruotsinkielisiä sanoja.

Leikki 1 – Lek 1

Leikkiin tarvitaan kaksi rengasta: toiseen on laitettu kulkuneuvokuvat, toinen on tyhjä. Kaksi leikkijää valitaan kiinniottajiksi, jotka yrittävät ottaa muita pelaajia kiinni. Kun kiinniottaja saa toisen leikkijän kiinni, kiinniottaja kuljettaa kiinnijääneen pelaajan toiseen, tyhjänä olevaan renkaaseen. Muut leikkijät voivat pelastaa kiinnijääneet kaverit tuomalla yhden toisessa renkaassa olevista kulkuneuvokuvista: pelastuakseen kiinnijääneiden leikkijöiden on sanottava kuvassa oleva kulkuneuvo ääneen ruotsiksi.

Leikki 2 – Lek 2

Lapset kulkevat seinältä toiselle ja esittävät eri kulkuneuvoja pitäen niiden ääntä.

Leikki 3 – Lek 3

Ennen leikin aloittamista ohjaaja on piilottanut kuvia ja/tai kulkuneuvoleluja huoneeseen.

Leikki voi alkaa: ohjaaja sanoo jonkun kulkuneuvon ruotsiksi, esimerkiksi "tåg" (juna), jonka jälkeen leikkijöiden tulee etsiä kyseessä oleva kulkuneuvo huoneesta, ja mennä sen luokse. Jos leikkijät ovat menneet oikean kulkuneuvon luokse, ohjaaja antaa leikkijöille luvan palata takaisin luokseen samalla äännellen kuin kyseessä oleva kulkuneuvo.

Hyvä tietää – Bra att veta

matkustaa = att resa (*resa, reser, reste, har/hade rest*)

matkustaa = att åka (*åka, åker, åkte, har/hade åkt*)

ajaa, kuljettaa = att köra (*köra, kör, körde, har/hade kört*)

auto = bil (*en bil, bilen, bilar, bilarna*) /bi:l/

→ matkustaa autolla = att åka bil

→ ajaa autoa = att köra bil

bussi = buss (*en buss, bussen, bussar, bussarna*) /bəs:/

→ matkustaa bussilla = att åka buss

polkupyörä = cykel (*en cykel, cykeln, cyklar, cyklarna*) /syk:ɛl/

→ pyöräillä = att cykla (*cykla, cyklar, cyklade, cyklat*)

moottoripyörä = motorcykel

→ ajaa moottoripyörällä = att köra motorcykel

potkulauta = sparkcykel

juna = tåg (*ett tåg, tåget, tåg, tågen*) /to:g/

→ matkustaa junalla = att åka tåg

traktori = traktor (*en traktor, traktorn, traktorer, traktorerna*)

lentokone = flygplan (*ett flygplan, -planet, -plan, -planen*)
/fly:gpla:n/

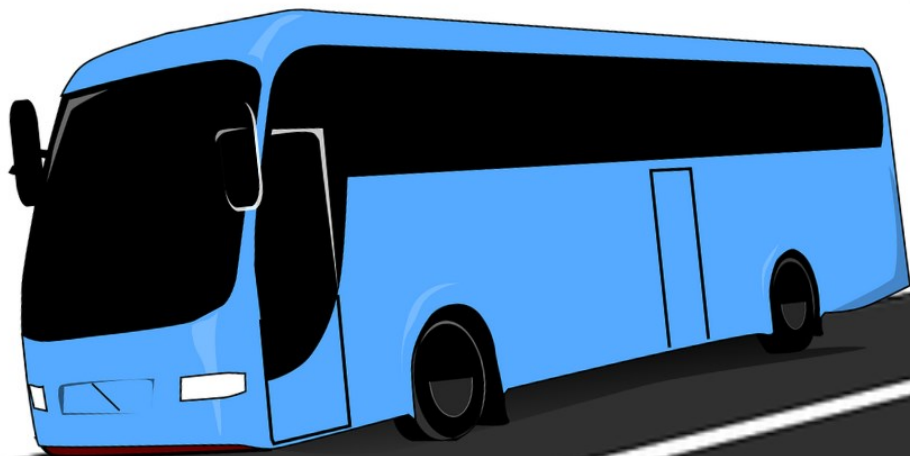
→ matkustaa lentokoneella = att åka flygplan

helikopteri = helikopter (*en helikopter, helikoptern, helikoptrar, helikoptrarna*)

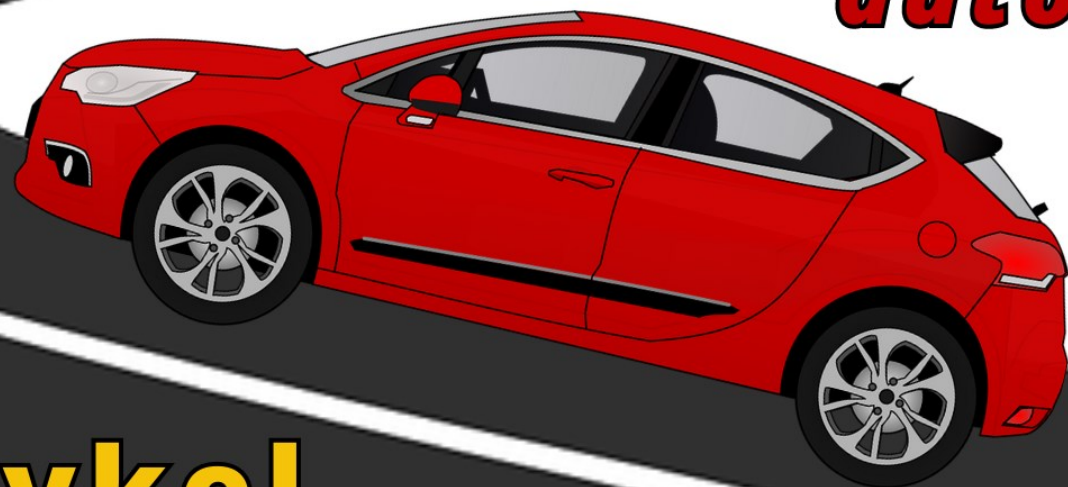
laiva = båt (*en båt, båten, båtar, båtarna*) /bo:t/

→ matkustaa laivalla = att åka båt

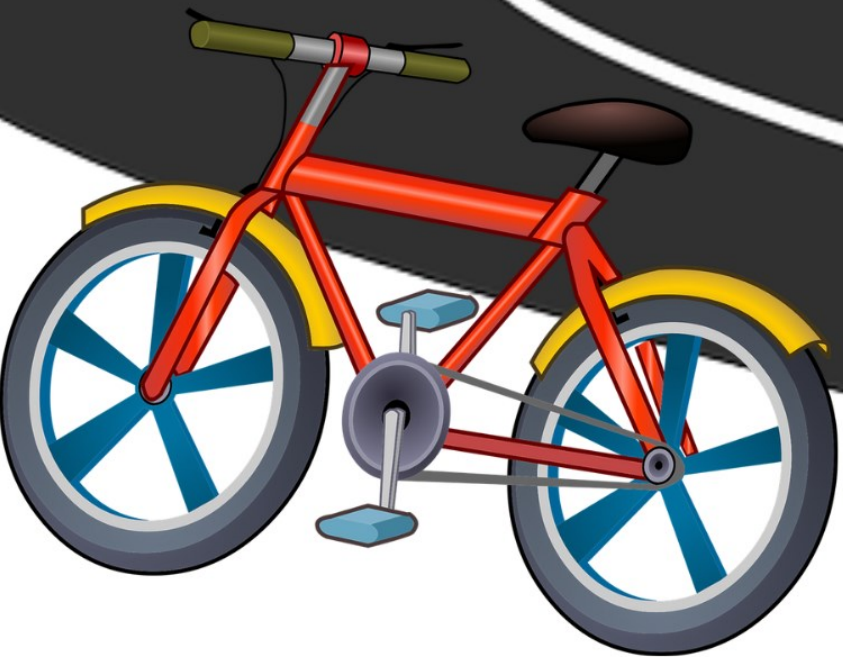
buss
bussi

bil
auto

cykel
polkupyörä

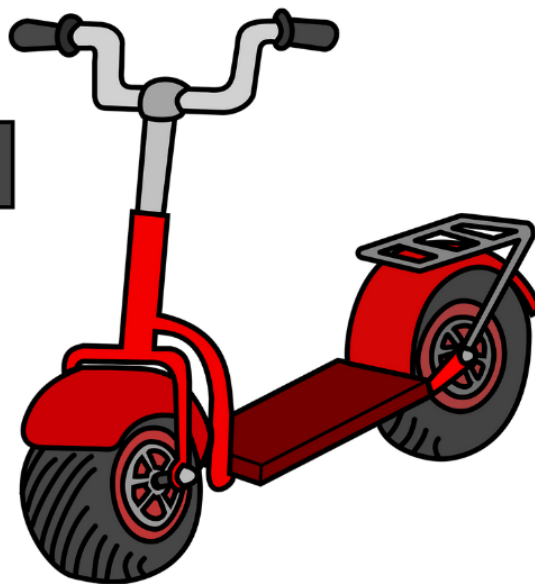

traktor
traktori

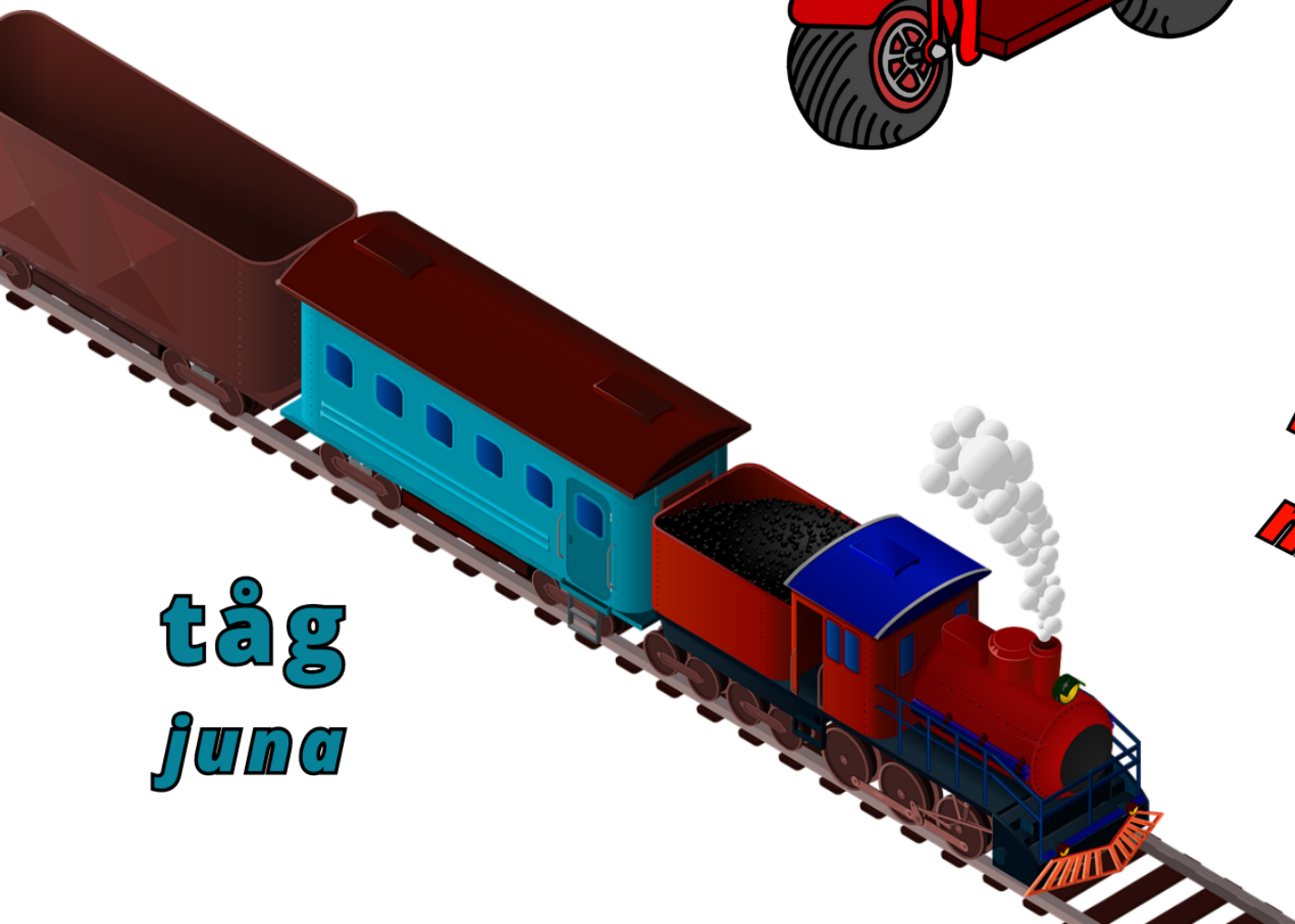

helikopter
helikopteri

sparkcykel
potkulauta

motorcykel
moottoripyörä

tåg
juna

flygplan
lentokone

båt
laiva

Esikoulu- ja koulutarvikkeet – Förskol- och skoltillbehör

Leikki 1 – Lek 1

Leikkiin tarvitaan kuvat koulutarvikkeista ja halutessaan sinitarraa.

Kuvat esillä lattialla tai pöydällä. Etsitään kaikki oikeat koulutarvikkeet kuvista ja viedään kuvat oikeille paikoille. Kuvat voi halutessaan kiinnittää sinitarralla.

Leikki 2 – Lek 2

Leikkiin tarvitaan kuvat koulutarvikkeista sekä sanalappuja koulutarvikkeista.

Yhdistetään oikea kuva ja sana.

Hyvä tietää – Bra att veta

päiväkoti	=	daghem	(<i>ett daghem, -hemmet, -hem, -hemmen</i>)	/dɑ:ghɛm:/
koulu	=	skola	(<i>en skola, skolan, skolor, skolorna</i>)	/sku:lɑ/
oppilas	=	elev	(<i>en elev, eleven, elever, eleverna</i>)	/ɛle:v/
opettaja	=	lärare	(<i>en lärare, läraren, lärare, lärarna</i>)	/lɛ:rɑrɛ/
tuoli	=	stol	(<i>en stol, stolen, stolar, stolarna</i>)	/stu:l/
pöytä	=	bord	(<i>ett bord, bordet, bord, borden</i>)	/bu:d/
taulu	=	tavla	(<i>en tavla, tavlan, tavlor, tavlorna</i>)	/tɑ:vla/
reppu	=	ryggsäck	(<i>en ryggsäck, -säck, -säckar, -säckarna</i>)	/ryg:sɛk:/
kynä	=	penna	(<i>en penna, pennan, pennor, pennorna</i>)	/pɛn:a/
pyyhekumi	=	suddgummi	(<i>ett suddgummi, suddgummit, suddgummin, suddgummina</i>)	/sɛd:gɔm:i/
teroitin	=	pennvässare	(<i>en pennvässare, -vässaren, -vässare, -vässarna</i>)	/pɛn:vɛs:ɑrɛ/
vihko	=	häfte	(<i>ett häfte, häftet, häften, häftena</i>)	/hɛftɛ/
sakset	=	sax	(<i>en sax, saxen, saxar, saxarna</i>)	/sak:s/
liima	=	lim	(<i>ett lim, limmet, lim, limmen</i>)	/lɪm:/
tietokone	=	dator	(<i>en dator, datorn, datorer, datorerna</i>)	/dɑ:tʊr/

daghem

päiväkoti

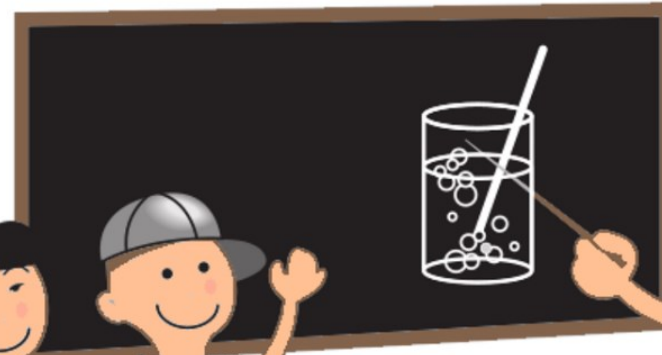
skola

koulu

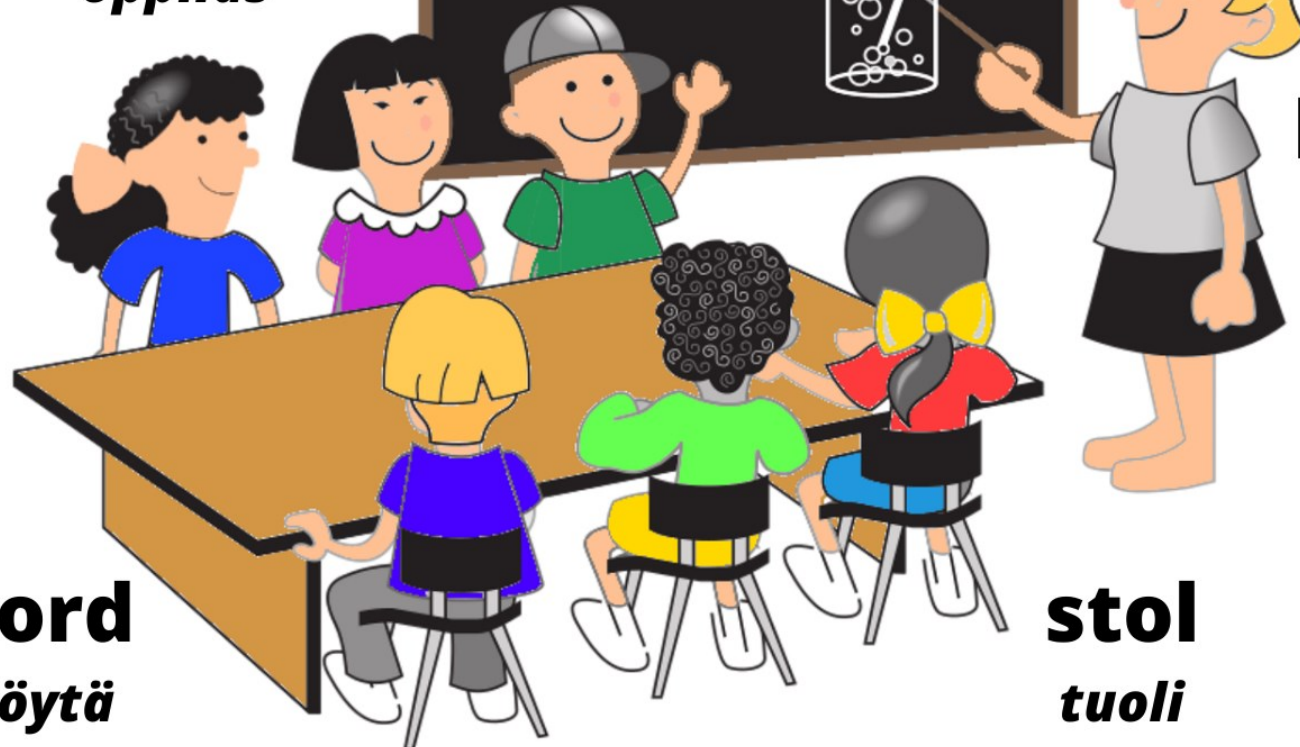
tavla

taulu

elev

oppilas

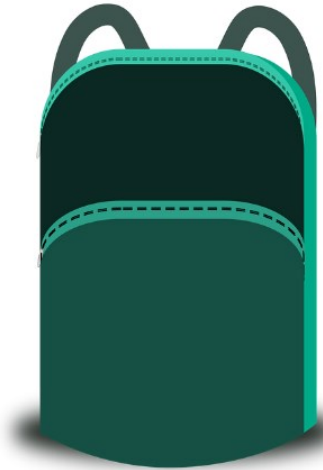

lärare

opettaja

ryggsäck

reppu

bord

pöytä

stol

tuoli

dator
tietokone

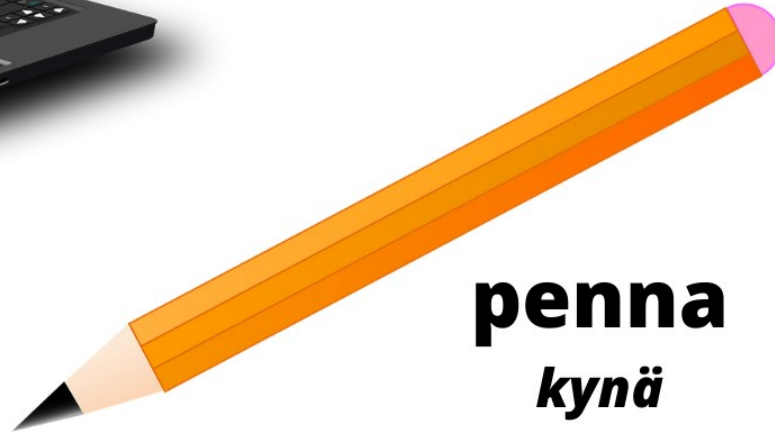
sax
sakset

häfte
vihko

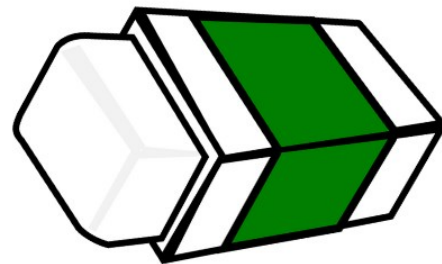

penna
kynä

lim
liima

suddgummi
pyyhekumi

pennvässare
teroitin

Vaatteet – Kläder

Kerrataan edellisten sanastojen sanoja.

Vaatesanastoon tutustumiseen voi hyödyntää matkustusleikkiä, matkakohteena ensimmäisen teeman tavoin Ruotsi tai esimerkiksi Ahvenanmaa. Pakataan vaatteet matkalaukkuun samalla niiden ruotsinkielisiin nimiin tutustuen. Ja ei kun matkaan!

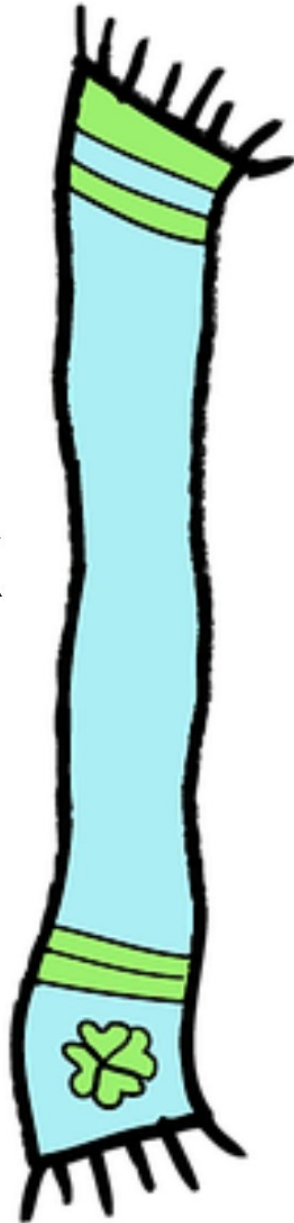
Leikki 1 – Lek 1

Hippa, jossa lapset 'liitelevät' musiikin tahdissa. Kun musiikki taukoaa, menee hippa toisen leikkijän luo, ja sanoo yhden vaatteen ruotsiksi. Jos leikkijä, jonka luokse hippa on mennyt, tietää mistä vaateesta on kysymys, hän pelastuu ja saa jatkaa leikissä. Jos leikkijä ei tunnista kyseessä olevaa vaatetta, tulee hänestä hippa.

Hyvä tietää – Bra att veta

pipo	=	mössa	(<i>en mössa, mössan, mössor, mössorna</i>)	/mœs:a/
kaulaliina	=	halsduk	(<i>en halsduk, halsduken, halsdukar, halsdukarna</i>)	/hal:sdœ:k/
hanskat	=	handskar	(<i>en handske, handsken, handskar, handskarna</i>)	/han:dskɛ/, /han:skɛ/
kengät	=	skor	(<i>en sko, skon, skor, skorna</i>)	/sku:r/
sukat	=	strumpor	(<i>en strumpa, strumpan, strumpor, strumporna</i>)	/strœm:pa/
paita	=	tröja	(<i>en tröja, tröjan, tröjor, tröjorna</i>)	/trœj:a/
huppari	=	munktröja		
housut	=	byxor	(<i>byxor, byxorna</i>)	/byk:sor/
sukkahousut	=	strumpbyxor		
mekko	=	klänning	(<i>en klänning, klänningen, klänningar, klänningarna</i>)	/klœn:ɪŋ/
shortsit	=	shorts	(<i>shorts, shortsens</i>)	/hjo:tʃ/
lippis	=	keps	(<i>en keps, kepsen, kepsar, kepsarna</i>)	/kɛp:s/

halsduk
kaulaliina

mössa
piipo

handskar
hanskat

skor

kengät

strumpor

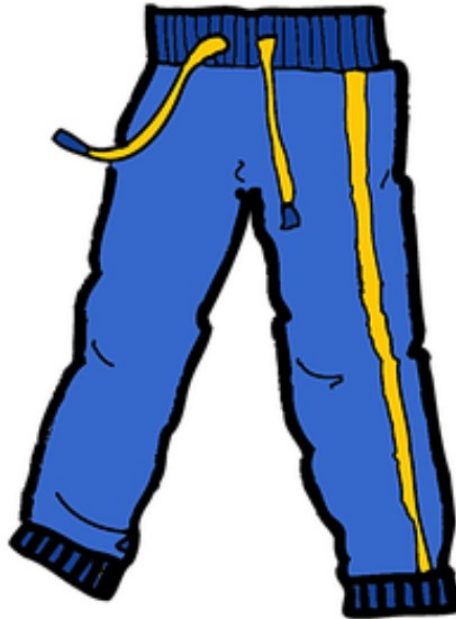
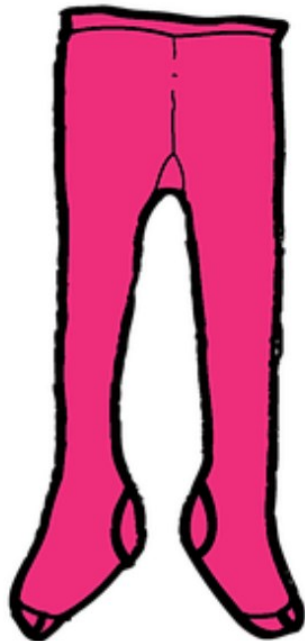
sukat

tröja
paita

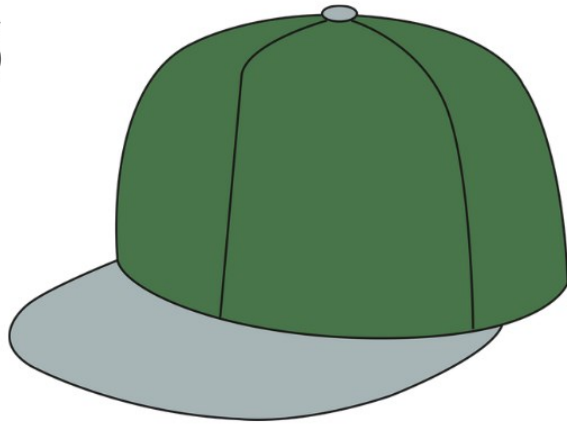
**munk-
tröja**
huppari

**strump-
byxor**
sukkahousut

byxor
housut

keps
lippis

klänning
mekko

shorts
shortsit

Lelut – Leksaker

lelu = leksak (en leksak, -saken, -saker, -sakerna)

Leikki 1 – Lek 1

Leikkiin tarvitaan kaksi kärpäslätkää ja lelukuvakortit.

Kaksi leikkijää kerrallaan kisailemassa. Ohjaaja sanoo jonkun leluun ruotsiksi, ja kisaajat koittavat kärpäslätkällä osua kyseiseen leluun ennen toista.

Leikki 2 – Lek 2

Kuvat leikeistä kiertävät hatussa/kulhossa musiikin soidessa taustalla. Musiikin taukoaa: se leikkijä, jonka kohdalle hattu jää, ottaa yhden kuvan hatusta. Leikkijä esittää pantomiimina kuvan lelua, ja muut yrittävät arvata mikä lelu on kyseessä.

Hyvä tietää – Bra att veta

pehmolelu = kramdjur (*ett kramdjur, -djuret, -djur, -djuren*)

nalle = nalle (*en nalle, nallen, nallar, nallarna*) /nal:ɛ/

nukke = docka (*en docka, dockan, dockor, dockorna*) /dɔk:a/

palapeli = pussel (*ett pussel, pusslet, pussel, pusslen*) /pɔs:ɛl/

muistipeli = minnesspel (*ett minnesspel, -spelet, -spel, -spelen*)

rakennuspalikat = byggklossar (*en byggkloss, -klossen, -klossar, -klossarna*) /byg:klos:ar/

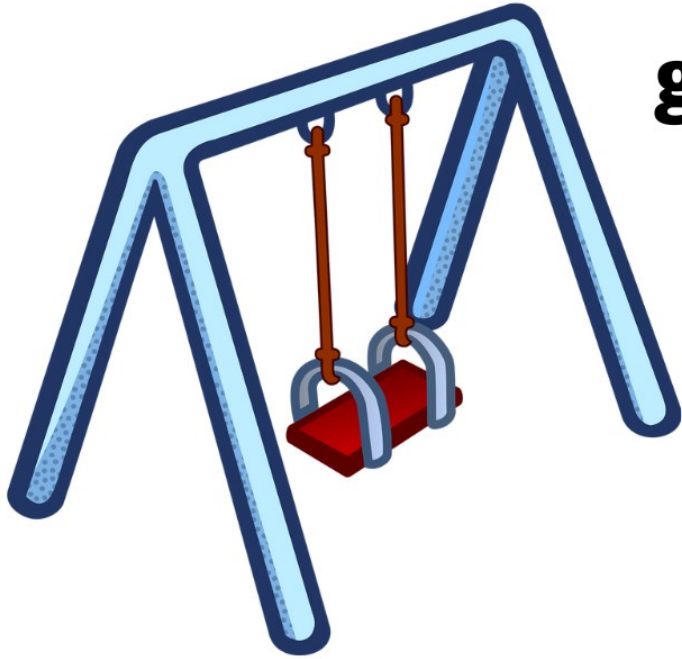
junarata = tågbana (*en tågbana, -banan, -banor, -banorna*)

hiekkalaatikko = sandlåda (*en sandlåda, -lådan, -lådor, -lådorna*) /san:dlo:da/

lapio = spade (*en spade, spaden, spadar, spadarna*) /spɑ:dɛ/

ämpäri = hink (*en hink, hinken, hinkar, hinkarna*) /hiŋ:k/

keinu = gunga (*en gunga, gungan, gungor, gungorna*) /gøŋ:a/

gunga
keinu

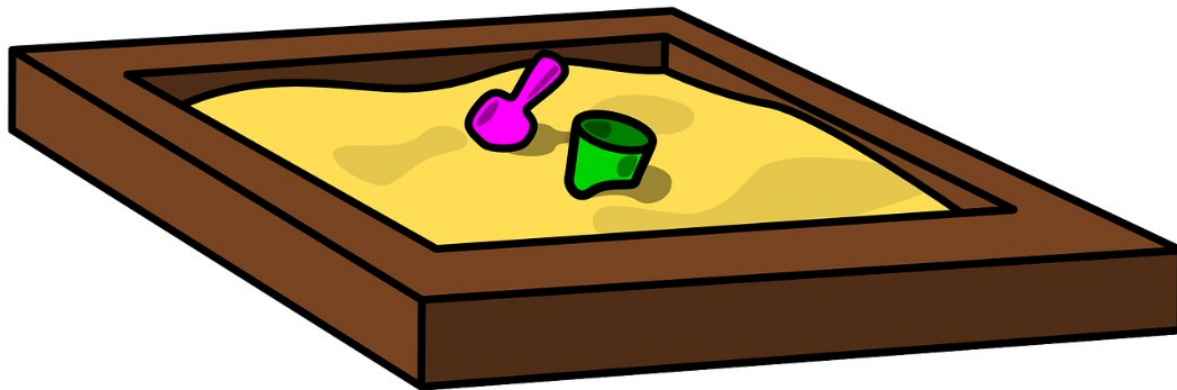

spade
lapio

hink
ämpäri

sandlåda
hiekkalaatikko

nalle
nalle

kramdjur
pehmolelu

docka
nukke

pussel
palapeli

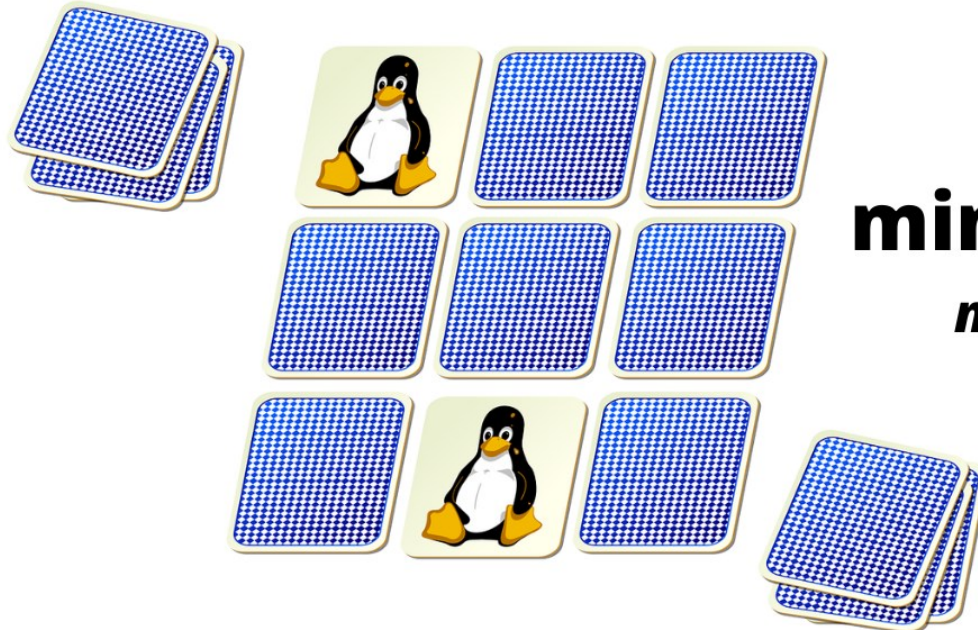
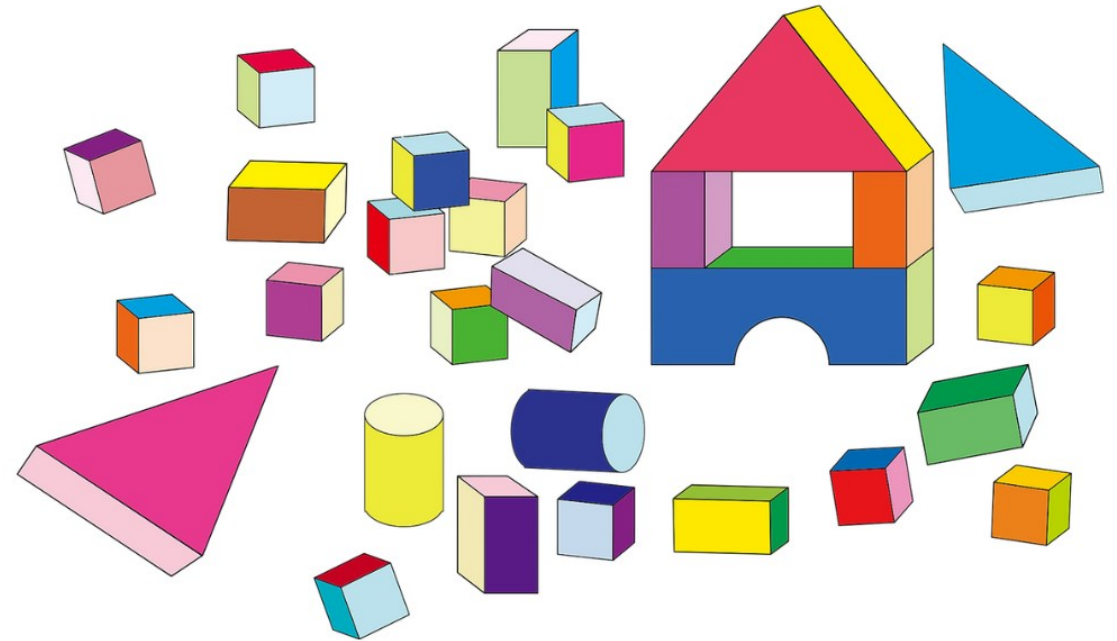

tågbanan
junarata

leksak

lelu

minnesspel

muistipeli

byggklossar

rakennuspalikat

Linkkejä ja vinkkejä – Länkar och tips

Apan Anders. *Hej, Godmorgon, Välkommen hit*. Saatavilla: [Hej, Godmorgon, Välkommen hit - YouTube](#) [Luettu 25.4.2023].

- Kappale sopii hyvin tuokioiden alkuun. Myös muut *Apan Anders laulaa kahdella kielellä* -albumin kappaleet sopivat käytettäviksi tuokioissa.

BUU-klubben. YLE Arenan. Saatavilla: <https://arenan.yle.fi/barn/program/57-Ry1vybryb> [Luettu 29.4.2023].

- Monipuolinen valikoima lastenohjelmia ruotsiksi.

Hurme, H. & Maijala, M. 2021. *Vauhtia ja virikkeitä varhennettuun kielenopetukseen: Opas varhentaville opettajille*. Turun yliopisto. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8477-0> [Luettu 29.4.2023].

- Tutkittua tietoa varhaisesta kielenoppimisesta sekä käytännön sovellutuksia. Materiaalissa esiteltävät toimintamallit ovat sovellettavissa myös muiden kielten opetukseen.

Jyväskylän kaupungin kielisuihkutuksen peda.net-sivusto. Saatavilla: <https://peda.net/id/139fd6023> [Luettu 25.4.2023].

- Sivulta löytyy materiaalia ruotsin kielisuihkutukseen. Sivulta löytyy materiaalia myös muille kielille.

Myllytonttu maailmalla. Rauman normaalikoulun Kielitivoli-hanke. Saatavilla: <https://www.myllytonttu.fi/> [Luettu 7.5.2023].

- Lähde Myllytontun kanssa maailmanympärysmatkalle! Materiaalia koko vuodelle – materiaalissa tutustutaan kahteentoista eri maahan, kulttuuriin ja kieleen!

Småbarnssång. Svenskspråkiga småbarnspedagogikens sångblogg. Saatavilla: <https://blog.edu.turku.fi/smabarnssang/> [Luettu 25.4.2023].

- Lastenlaulujen sanoja ruotsiksi.

Turun kaupungin Kielitietoisesti kouluissa -hankkeen blogi. Saatavilla: <https://blog.edu.turku.fi/kieko/> [Luettu 25.4.2023].

- Ideoita ja valmista materiaalia kielitietoiseen opetukseen.

Lähteet – Källor

Juraj, S. 2023. Varhaisen kieltenopiskelun merkitys: Miksi lapsesi tuleva menestys alkaa nyt. Opettajan blogi. Meet'n'learn.

Saatavilla: <https://www.meetnlearn.fi/opetusblogi/908-varhaisen-kieltenopiskelun-merkitys-miksi-lapsesi-tuleva-menestys-alkaa-nyt> [Luettu 17.5.2023].

(1) Jyväskylän kaupungin kielisuihkutuksen peda.net-sivusto. Saatavilla: <https://peda.net/id/1712e1aecdd0> [Luettu 25.4.2023].

(2) Jyväskylän kaupungin kielisuihkutuksen peda.net-sivusto. Saatavilla: <https://peda.net/id/22a4dffacd0> [Luettu 25.4.2023].

(3) Jyväskylän kaupungin kielisuihkutuksen peda.net-sivusto. Saatavilla: <https://peda.net/id/d31c799a8a3> [Luettu 25.4.2023].

(4) Jyväskylän kaupungin kielisuihkutuksen peda.net-sivusto. Saatavilla: <https://peda.net/id/47185e5662b> [Luettu 25.4.2023].

(5) Jyväskylän kaupungin kielisuihkutuksen peda.net-sivusto. Saatavilla: <https://peda.net/id/f9723a0c15c> [Luettu 25.4.2023].

(6) Jyväskylän kaupungin kielisuihkutuksen peda.net-sivusto. Saatavilla: <https://peda.net/id/160aa26a62b> [Luettu 25.4.2023].

(7) Jyväskylän kaupungin kielisuihkutuksen peda.net-sivusto. Saatavilla: <https://peda.net/id/79e736c415c> [Luettu 25.4.2023].

(8) Jyväskylän kaupungin kielisuihkutuksen peda.net-sivusto. Saatavilla: <https://peda.net/id/20f24dc8e3f> [Luettu 25.4.2023].

(9) Jyväskylän kaupungin kielisuihkutuksen peda.net-sivusto. Saatavilla: <https://peda.net/id/d6561250b> [Luettu 25.4.2023].

(10) Gruppfamiljedaghem Lyckebo:n peda.net-sivusto. Saatavilla: <https://peda.net/id/2f7742e677e> [Luettu 25.4.2023].

(11) Småbarnssång. Svenskspråkiga småbarnspedagogikens sångblogg: <https://blog.edu.turku.fi/smabarnssang/2020/03/19/titta-ut-titta-ut-en-minut/> [Luettu 25.4.2023].

Sanojen ääntämissäsu:

Svenska uttalsordbok Bab.la. Saatavilla: <https://sv.bab.la/uttal/svensk/> [Luettu 29.4.2023].

Svenska Akademiens ordböcker. Saatavilla: <https://svenska.se/> [Luettu 29.4.2023].

Kuvat:

Graafisen suunnittelun työkalu Canva.com. Saatavilla: <https://www.canva.com/> [Luettu 7.5.2023].

Kuvapankki Pixabay.com. Saatavilla: <https://pixabay.com/> [Luettu 7.5.2023].

OPETUSHALLITUS RAHOITAA HANKETTA

**TURKU
ÅBO**